

İki satır okuyup, yirmi satır konuşmak doğru mudur?



İki satır okuyup, yirmi satır konuşmak...

Risale-i Nur, Risale-i Nur sohbetleri, Risale-i Nur dersleri. Bunlar, kaynağı Kur'an olan ahir zaman tefsirine ait tabirler.

Süfyan-deccal destekli imansızlığın şedit bir şekil aldığı, dine yapılan tecavüz ve hücumların akim bırakılması, püskürtülmesi için asrın Bediisine, ilham-ı ilâhi tarafından yazdırılan Risale-i Nurların cemaate okunmasından bahsedeceğiz.

Evet, cemaatle yapılan derslerde, daha doğrusu cemaate risale-i nur okumalarında, maalesef bazı yanlışlıklar yapılmaktadır. Bundan 35-40 sene önce gençlik yıllarımızda Ankara'da bulunduğumuz zaman, şarktan bir hoca efendinin geleceğini ve genellikle de Cumartesi akşamları bir yerde (çoğunlukla Tandoğan dershanesi) olacağı ilânatı yapılırca, sevinerek giderdik. Hâlbuki hoca ders yapmıyor anlatıyordu. Zaten kendisi değil, başkası iki satır okur, hoca da yirmi satır anlatırdı. Yani bir nevi risale-i nurlar gölgelenir, nazarlar hocaya tevcih edilirdi. Biz de tabii gençlik zamanımızda bunu pek anlayamaz “ hoca ne güzel ders yapıyor” derdik.

İşte bu zamanda da bu minval üzere giden bazı zat-ı muhteremler var. Onlar da iki satır okuyup yirmi satır anlatma mesleğini devam ettiriyorlar. Rahmetli Zübeyir ağabeyin Ankara Üniversitesinin mescidinde; içinde prof. milletvekili ve Pakistan'lı misafirlerin de bulunduğu bir cemaate Eylül-1950 de verdiği konferansta, bu Risale-i Nur okumasına da atıfta bulunarak, üstadın sözlerini de ilave edip şöyle söylüyor.

Risale-i Nurun şerh ve izahı:

“Şimdi Risâle-i Nur külliyyatından, İmân, Kur’ân ve Hazret-i Peygamber (a.s.m.) Efendimiz hakkında olan eserlerden bazı kısımları aynen okuyacağım. Siz bu eserleri elde edip tamamını okursunuz. Okurken, belki izah edilmesini isteyen kardeşlerimiz olacaktır. Fakat bu hususta arz edeyim ki, Üstadımız Bediüzzaman, bir Nur Talebesine Risâle-i Nur’dan bazen okuyuvermek lütfunu bahşederken, izah etmiyor, diyor ki: “Risâle-i Nur, imânî meseleleri lüzûmu derecesinde izah etmiş. Risâle-i Nur’un hocası Risâle-i Nur’dur. Risâle-i Nur, başkalarından ders almaya ihtiyaç bırakmıyor. Herkes istidâdî nisbetinde kendi kendine istifade eder. Aklınız her bir meseleyi tam anlamasa da, ruh, kalb ve vicdanınız hissesini alır. Ne kadar istifade etseniz, büyük bir kazançtır.”

Okunan Türkçe veya Arapça bir risalenin izahı, başka bir risalede varsa, onu getirip okuyor. Risâle-i Nur’daki gayet ince nükteleri derk eden basîretli âlimler de der ki: Bir âlimin yüksek bir ilmi olabilir, fakat Risâle-i Nur’u cemaate okurken tafsilâta girişip eski malûmâtlarıyla açıklarsa, bu izahatı, Risâle-i Nur’un beyân ettiği asrımızın fehmine uygun ve ihtiyacına tam cevap veren hakikatlerin anlaşılmasında ve tesirâtında ve Risâle-i Nur’un mahiyetinin derkinde bir perde olabilir. Bunun için, bazı lûgatların manalarını söyleyerek aynen okumak daha müessir ve daha efdaldir.

İstanbul Üniversitesindeki kardeşlerimiz de böyle okuyorlar. Biz de hulâsaten deriz ki: Risâle-i Nur, gayet fasîh ve vecîzdir. Sözü kıymeti îcâzındadır, kısalığındadır. Bir mesele-i imâniye ve Kur’âniye umuma ders verilirken, mücmel olarak tedrisinde daha fazla istifâza ve istifade vardır.”

Aslında başka söze de hacet yok. Bu ifade ve beyanlar her şeyi îzah edip açıklıyor. Ama yine de bazıları buna dikkat etmiyor, riayet etmiyor ve şahsını ön plana çıkarmış oluyor.

Sağlığında yanında bulunan bazı ağabeylerimize Zübeyir ağabey dermiş ki “kardeşim, hocalara ders yaptırmayın. Onlar ders yapmaz vaaz verir” gerçekten de ne kadar doğru. Gerçi böyle yapmayan hocaları tenzih ederiz ama bu şekilde davrananlar da var. Tabii, ayrıca hocaların dışında bazıları; adeta ortaokul, lise talebelerine seminer veriyormuş veya konferans gibi ders okuyorlar, esastan da ayrılarak bir sürü şey anlatıyorlar.

Yani bir başka şekilde, iki satır okuyup, yirmi satır anlatmak da bu şekilde yapılıyor. O da olmaz. Haaa, sen ne yaparsın kardeşim, tutarsın” falan kimse seminer veya konferans verecek”, hatta “Risale-i Nur temeliyle bu işi yapacak” diye ilânat yaparsın, risale-i nur dersanelerinin dışında bu işi yaparsın. Ama dersanelerde, üstadın söylediğinin ve Zübeyir ağabeyin konferansta anlattığının dışına çıkamazsın.

Hâlbuki kendi malumatlarını ilâve etmeden doğrudan Risale-i Nurları okusalar, şerh ve izahı yine başka risalelerden devam ettirseler daha iyi olur. İşin hikâye kısmına girmeden kısaca izahatla kifayet etseler daha iyi olur.

Bu Risale-i Nurun mesleğine daha münasibtir. Meselâ, üstad Lem’alar mecmuasının 1. lem’ası olan Yunus (as) ın münâcatını anlatırken, Yunus (as) ın kıssasına girmemiş, yani “Ninovada doğdu kavmine Peygamber olarak gönderildi. Kavmi onu dinlemeyince onlara kızdı oradan ayrıldı bir gemi seyahatindeki bir takım hadiseler neticesinde balık onu yuttu” diye uzun-uzun işin hikaye kısmını anlatmıyor ve “ denize atılmış, büyük bir balık onu yutmuş..” diye kısaca temas edip geçerek kıssadan hisseye geçip, münacat-ı Yunus(as) anlatıyor.

Bir de bazı yerlerde görüyoruz, bizim ma’ruf kırmızı kitabımızın, yani risalelerin dışında başka yerlerden veya kâğıtlara yazılmış bir takım notlardan okuyanlar da var.

Bu da bizim usulümüze münasib değil. Dersleri muhakkak Risale-i Nur eserlerinden yapmak lâzım.

Lûgati olarak, herkesin anlayamayacağı kelimelerin manâsı verilebilir ama çok uzatmadan. Bunda da dikkatli olmak, bilirmiş edasıyla yanlış da söylememek lâzım.

Nitekim yıllar önce bir beldede oranın da derslerini yapan iki ilahiyatçı arkadaş, namazla alâkalı yirmi ikinci sözü okurken,” ey şikemperver nefsim” i açıklarken, “ey şikâyetçi nefsim” dediler. Biz de “kardeşim, öyle değil. Orası, ‘karnını yani daha doğrusu ve kısaca işkembesini seven nefsim’ demektir “ deyice, tabii biraz da ilm-i enaniyete girip inad ettiler. Ama sonradan lûgate bakınca “haklıymışsınız ağabey” dediler. Yani orada bizim haklı olup olmamamız mühim değil. Mühim olan, Risale-i Nur gibi âli bir tefsirin okunmasında yanlış yapmamaktır.

Yukarıdan beri söylediğimiz gibi, risale-i nurları umuma okumak hassas bir şeydir (bakınız 'ders yapmak'demiyoruz). Neyin dersini yapıyorsunuz? Ortadaki yapılmış, yazılmış bir dersi okumaktır vazifeniz. Yoksa sizin kendinizden ilave edeceğiniz bir şeye ihtiyacı yoktur o kur'ani hakikatlerinin. Lütfen şahısları öne çıkarıp risale-i nurları gölgelemeyelim. Özellikle de derslere yeni gelen kimseler o nur hakikatlerini tanısınlar, sizi değil!

Osman Zengin